

כל שעה פרק שני פסחים

כ"א.

עין משפט נר מצוה

סו א מיי פ"א מכלות
ממך ד' ד סמך לאון
ע:
ב מיי פ"ב מכל אסורי
מומח הלכה י:

מוסף תוספות

א. הואיל ומותר לרב אחא
לאכול חמץ של אחרים
לפרש"י. מוס' שאנך.
ב. דקאמר אבל אהא אוכל
של אחרים ושל גבוה. שס.
ג. גבי הקדש דלא שייך
קלב"מ דאם לא כן אין לך
אדם שמועל בהקדש אי"כ
בפסח נמי דאיכא כח
ליחייב ולא הוה לן למימר
רקלב"מ. מוס' נמוכות ל:
ד. ולא אמרינן דוקא
במיתה דגלי גלי אבל כי
איכא כח לא. שס.
ה. ולא אפילו אוכל ודומת
עצמו דלא גזל מידו משום
כפרה לעצמו ודומת
לכחן. שס. ו. [אבל]
(ד)תשלומי קודש לא
משום כפרה הוא אלא
ממון חייבו הכהוב לשלם
מחמת שגול את הקדש.
מוס' שאנך. ד. משום דבא
לכפרה. מוס' י"פ.
ו. פקדוש קדושת הגוף.
מוס' ה"ה"ש. ט. כי האי
חמץ. מוס' שאנך. י. ולא
שייבא ביה מעלה. שס.
יא. אלא לכלבים כגון
קדשים שמתו או נטרפו
אבל הני אסורים מחמת
שריפת חלוין שנתערבו
בהן אבל קדשים גופייהו
אם היה מכירן דחוה
לירידת שרי להאכילן
לכ"ב"ם ולכלבים. מוס'
ועמ"ס: ע"א. יב. והיינו
טעמא. דדרשינן ואכלת
ולא ללכתין כלומר דבר
שאין עומד אלא ללכתין
אבל הויא דחוה לירידה
אישתרו לגמרי. שס.

רבינו הגאון (המשך)

למעמיהו. דאיתמר האוכל
חמץ של נכרי שעבר עליו
הפסח, לברור י' יהודה,
רבא אמר לוקה, דהא
סתמא קתני, לא שגא
ירושאל ולא שגא דבכרי.
חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו
עובר בלאו. ואמרין מאי
טעמיה דר' יהודה, תלתא
קריא כתיבי, חד לפני זמנו,
שנאמר לא תאכל עליו
חמץ והוא משעה ששית
עד שחישת הפסח, וחד
לאחר זמנו לא יאכל חמץ,
וחד תוך זמנו שחייב לאו
וברת, שנאמר כי כל אוכל
מחמת נמוכות ודומת
ליף שאור דאכילה משאור
דרדיה. רב אחא בר יעקב
אומר אינו לוקה ליף
שאר בר יעקב, דתניא
האכל חמץ של הקדש
במזד מעל, ויש אומרים
לא מעל. מאן יש אומרים,
א"י חסדיא ר' נחוניא הוא
דפטר מחיוב כרת מן
תשלומין מחיוב מיתת
חמץ, וכיון שאוכל חמץ
בפסח חייב כרת ופטור
משלם קרבן מעילה. יב.
יוסף אמר בפודין קדשים
להאכילם לכלבים פליגי.
פ"י התמזק הזה אע"פ
שהוא קדש בין בפסח בין
לאחר הפסח אסור
באכילה, מיהו פודין אותו
להאכילו לכלבים, והרי
לפדומו

כדין הוא דאפי' תוך זמנו מותר. פרש"י מותר באכילה וקשה
דאי אפשר אם לא יהא שלו זשעת אכילה דאם נתן לו
הנכרי הרי הוא שלו ואם גזל מנכרי הרי חייב באחריותו ולא גרע
מחמץ שחייב באחריותו דהוי כשלו ועוד לקמן דקאמר ואודו
למעמיהו דפליגי בחמץ שעבר עליו
הפסח ליפגו בפסח גופיה"א ונראה
לרביז"א דהא דקאמר אפי' תוך זמנו
מותר היינו בהנאה והא דקאמר אבל
אתה אוכל של אחרים לאו דוקא
אי נמי אחר זמנו קאמר ומיהו בשל
גבוה"ב קשה לפרש בתוך הפסח דאם
לא פדאו אסור בהנאה ואם פדאו
הרי הוא שלו ושמת"ל ל"ל אבל אתה
נהנה משל גבוה שלא יהא אסור
חמץ אבל אסור הקדש יש:

מאן יש אומרים ר' נחוניא. תימה
לר"י דמאן דליף אסון אסון
כריש שלו נערו' (כמונ' ג.) ואתי ליה
מיתה צדי שמים פטור מן התשלומים
לר' נחוניא אם כן לרבי דאמר לקמן
(דף ג.) הזיד במעילה במיתה אמאי
פטור כרת מתשלומים והא אע"ג
דבעלמא פטור מיתה מתשלומין הכא
לא פטר דגלי לן קרא"ל דבשוגג חייב
וה"ה כרת אע"ג דבכרת הוא כמזיד
בשוגג יסמיך ואור"י דמיתה דגלי
לן קרא"ל דלא פטרה הכא מתשלומים
גלי בכרת דלא גלי לא גלי וא"ת והא
אמר לקמן (דף ג.) האוכל תרומת
חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש
ומוקמי' לה כר' נחוניא ואפי"ה מיחייב
בתשלומין משום חייב מיתה דתרומה
מתשלומין משום חייב מיתה דתרומה
הכי נמי לא מיפטר משום כרת של
חמץ ואור"י דתשלומי תרומה מחמת
כפרה הם דמוכה במסכת תרומות
(פ"ו מ"ה) דתנן אם רצה כהן למחול
אינו יכול למחול"ו וכיון דכפרה הוא
אין כרת פוטרו משום קס ליה דכרעה
מיניה ומדע דהא מתאן דלא יליף אסון
אסון ולא פטר מן חמץ צדי שמים
מתשלומין אם כן חולב תרומת חמץ
אמאי משלם דלא שייך למימר כיון
שמיתה אינה פוטרת ה"ה כרת דהא
מיתה לא פטרה שום מקום אלא
ע"כ מטעם כפרה הוא' ועוד אור"י
דהכא אתי אליבא דרבנן דאמרין
היז במעילה באוהרה"ט:

רבי נחוניא ה"א. אע"ג דהכא
בשוגג איירי מדקמי' מעל
ולא מעל מ"מ קיימא לן כחוקיה
דאמר"י חייבי מיתות שוגגין פטורים
מן התשלומין וה"ה כרת לר' נחוניא
הקשה רביז"א אמאי פטורין הכא
מקרבן מעילה משום דקס ליה
דכרעה מיניה ה"ה אמר בהנאה צבלי
שגג באוכלים והיז צבלי חייב על האוכלים משמת ועל הכלי שקילה
אלמא קס ליה דכרעה מיניה לא פטר מקרבן"ו ומיזין כלי דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין אשם מעילות בא אלא כשיש
קרן וחומש: **א"י פודין את הקדשים וכו'.** הקשה הר"מ דכפ"ב
דכבורות (דף יד.) משמע דלא פליגי אפי' בקדושת דמים"ו
דכרעה מיניה ה"ה אמר בהנאה צבלי חייב על האוכלים משמת ועל הכלי שקילה
אלמא קס ליה דכרעה מיניה לא פטר מקרבן"ו ומיזין כלי דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין אשם מעילות בא אלא כשיש
קרן וחומש: **א"י פודין את הקדשים וכו'.** הקשה הר"מ דכפ"ב
דכבורות (דף יד.) משמע דלא פליגי אפי' בקדושת דמים"ו
דכרעה מיניה ה"ה אמר בהנאה צבלי חייב על האוכלים משמת ועל הכלי שקילה
אלמא קס ליה דכרעה מיניה לא פטר מקרבן"ו ומיזין כלי דפטור
מקרבן וחומש פטר נמי מקרבן שאין אשם מעילות בא אלא כשיש
קרן וחומש: **א"י פודין את הקדשים וכו'.** הקשה הר"מ דכפ"ב
דכבורות (דף יד.) משמע דלא פליגי אפי' בקדושת דמים"ו

דישראל נמי מישרא שרי. בהנאה לאחר זמנו: לעולם ר' יהודה היא.
למע"ג דפקא ליה מקראי דלאחר זמנו אסור קרא בשאור דישאל
קאמר אבל דנכרי שרי: ויליף שאור דאכילה. כלומר חמץ דגזי לא
יאכל משאור דראייה ומותר חמץו של נכרי אף באכילה ואפי' בפסח
מן התורה: **לעולם ר' שמעון היא.**
לדמר מדאורייתא לא מיתסר חמץ
אחר זמנו הלכך דנכרי שרי ומיהו
דישראל אסור מקנסא דקנסוהו רבנן
משום דעבר צבל יראה: **בשלמא**
לרבא. לדמר טעמא דלאסור בהנאה
משום קנסא דעבר צבל יראה הוא
היינו דתנא מתני' אסור משום לא
יראה לך: ואודו לטעמיהו. רבא ורז
אחא בר יעקב: מעל חייב קרבן
מעילה דקסרב חמץ דהקדש בפסח
צר דמים הוא ואפסדיה להקדש כר'
שמעון לדמר חמץ לאחר הפסח מותר
ואע"ג דקנסא קנים א"מ בזמנו של
הדיוט הואיל ועבר עליו צבל יראה
אבל האי דבהתיירא שה"י גביה דאמר
מר (לעיל דף ה.) אבל אתה רואה של
אחרים ושל גבוה אחר הפסח הוה
מוזין ליה גיזר לישאל ואכלי ליה:
ויש אומרים לא מעל. כדמפרש
להאיל ומתחייב כרת משום אכילה
פטור מן התשלומין כרבי מנחם
ובמקום שאין קרן אין חומש ואין
מעילה: **אם יוה"כ נשנת.** המדליק
גדיש צויה"כ ומתחייב כרת פטור מן
התשלומין כאילו הדליק בשבת שהוא
מתחייב שנפשו מיתת צ"ד דפשיטא
לן דפטור מלשלם כדכתיב (שמות כא)
ולא יהיה אסון עונש עשק הא אם
אסון יהיה לא יענש עשק יוה"כ
שמיתתו צדי שמים שנכרתים חיי
וצניו אסון הוא קרוי שגא' (בבב"ב
מז) וקריה אסון הלכך פטור מלשלם
והכי פרשין לה חלו ענבות". יש
טועים דקשיא להו כי פטר ר' נחוניא
כמזיד פטר דצר כרת הוא והכא
בשוגג עסקין מדקמי' מעל בשוגג
לאו צר כרת הוא ועבות הוא זה
דגזי חמץ מזיד הוא וגזי הקדש שוגג
הוא דלא ידע שהוא של הקדש: ורז
אחא בר יעקב דאמר תוך זמנו אסור
בהנאה דכולי עלמא חזו דפטור
הואיל והשתא מיהא לא חזו ולא
ממונה הוא ואע"ג דסופו גורם הוא
למנוח לאחר הפסח אלא אליבא דר'
יוסי הגלילי פליגי דאמר תוך זמנו
נמי שרי בהנאה וצפודין קדשים
להאכילן לכלבים קא מיפלגי מאן
דאמר מעל סבר דלאוי היה צוהת
שעה לפדות לאכילת כלבים וצר

דמים הוא ודר' נחוניא לית ליה: ומאן דאמר לא מעל סבר אין פודין. הלכך לא חזו. ופלוגתא דנחאי היא בתמורה (דף ג.) תוצת"ו
ולא גיזה בשר ולא חלב ואכלת ולא לכלבים מנאן שאין פודין
ואיכא דדריש תוצת ונאכלת אין לך בהן היסור אכילה אלא
לאחר זביחה למעוטי גיזה וחלב אבל לא לכלבין לא דריש:

למומן"ו אבל קדם מומן להקדישן הואיל ומעולם לא קדשו קדושת הגוף כ"ע מודים דפודים והכא משמע דפליגי אפי' בקדושת דמים"ו
ותי' ר"י דה"ק אין פודין מדרבנן ואין לתמוה אטו משום חששא דרבנן נפקיע מעילה דאורייתא דכיון דאמר רבנן אין פודין
ואם שויה ע"כ והא דאמר בהתערבות (ועמ"ס ע"א.) נמערבו צבור שנעבדה וכו' ככלאם וטריפה ריעו עד שיתאבדו וימכרו
והשתא מ"כ דאמר לרבנן דלישראל טריפה אסורה ליה אתי שפיר אפילו למאן דאמר אין פודין דהא ר' יעקב אומר שרי פודין היינו היכא
דלא חזו לאכילה"א אבל הכא חזו לאדם אם היו ניכרים דהא רבי עקיבא שרי בכבורות (דף ג.) לזמן נכרי על הכבור וצוחמים
בפ' טבול יוס (דף קד.) מוכח שר' עקיבא אסור בכור טריפה צבל מוס להאכיל לכלבים שאפילו העור אסור כשנמא טריפה קודם
הפשט והיכא דשרי לישאל איתקש לצבי ולחל"ו: **א"י פודין.** תימה לר"י אע"ג דאין פודין נמעול דהא לאחר שנשרף ונעשה אפר יכול
להא

(א) לעיל ה' (כג.) ג. [לקמן
ל.] א. ע"פ מ"ש
מוס' צ"ב כג. ד"ה מאן
וכי יפסול נמי הא'
ד) נמוכות ל' שבעות
ג. לקמן ג. [מעילה י:
ט. שבעות וא"י] תמורה
מוספתא צ"ק פ"ו ה"ה'
א) [בכורות ט: תמורה
ז. לא. ג.] ו. [בכורות
ט. שבעות וא"י] תמורה
א) [ל' ג.] ו. [בכורות ל'.
ט] [דברים יב.] ט. ויע'ע'
מוס' נמוכות ל' ד"ה
ז' ו' ו. [בכורות ל'ה].
ז) [וע' מוס' ד'ה'
ובתריפס:] ט. ויע'ע' ד'ה'
ד"ה אמר ר' עקיבא.]

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה מאן וכו'
כריש שלו ענבות. כ"כ וע"ש
דקף ל' מוס' דריש זר
שאל:

מוסף רש"י

אבל אתה רואה של
אחרים. כגון נכרי ושל
אחרים. כגון נכרי ושל
גבוה. אם הקדיש נזקק
הכי (לעיל ה').
עושה את יום הכפורים
כשבת תשלומין.
לפטור המדליק את הגדיש
ביום הכפורים כאילו
הדליק בשבת (בכורות ל').
לדמר המתחייב כרת פטור
מן התשלומין (קטן רב.
שבועות ג.). אין פודין.
להאכילן לכלבים אלא
למיתה וטעון קדוה לאחר
מיתה (תמורה י.).

רבינו הגאון

הא אמר לאחר זמנו
דישראל נמי שרי בהנאה,
אי ר' יוסי הגלילי כו.
ואוקמה רב אחא בר יעקב
כו' יהודה, ואמר דר'
יהודה לילף שאור דאכילה
שנאמר שבעת ימים שאור
לא ימצא בבתיכם כי כתיב
אוכלת חממת, וכל
חשיבתו שאור מבתיכם כי
כל אוכל חמץ וגו'. ויליף
האי שאור דאכילה משאור
דרדיה שנאמר בלאו יראה
לך שאור, ומפרש בלאו
דרדיה לך, ודרשינן ביה
שלך א' אתה רואה אבל
אתה רואה של אחרים ושל
גבוה. ובדין הוא דלייתי
במתני' כתי', חמץ של נכרי
שעבר עליו הפסח מותר
באכילה, ובתוך זמנו נמי
מותר בהנאה. ואיירי דביע'
מיתת סיפא ושל ישראל
אסור, דאפילו בהנאה נמי
חמץ ישראל שעבר עליו
הפסח אסור, תנא רישא
נמי של נכרי שעבר עליו
הפסח מותר בהנאה. רבא
אמר מתני' ר' שמעון היא
דביבא ליה אלא מעליה היא
ולאחר זמנו אסור
עליו בלא כלום, ומתני'
דקתני ושל ישראל אסור
לאחר זמנו, קנסא הוא
דקניס ליה, משום דשהיה
גביה ועבר עליה על לא
יראה וכל ר' יעקב לא ימצא.
בשלמא לרבא דאוקמה
למתני' כו' שמעון ומושם
דעבר על לא יראה נכסוהו,
היינו דקתני במתני' ושל
ישראל אסור משום
שנאמר לא יראה לך, אפי'
לרב אחא דמוקי' כו'
יהודה, משום לא תאכל מבעי ליה למיתא. ומשני רב אחא בר יעקב מי סברת אסיפא דקתני ושל ישראל אסור קאי, לא
אירשא קאי וחכי קתני חמץ של נכרי מותר, שנאמר לא יראה לך שאור, ויליף שאור דאכילה משאור דרדיה כדאמרן. ואודו